

de med Sikkerhed kunde se, at der intet var at hente derved. Denne Overbevisning maatte de komme til, allerede inden de naaede Midten af Landet. Herpaa tyder jo ogsaa „Kongespejlet“, naar det i samme hedder: „Det er en ringe Del af Landet, hvor det er bart for Is, men alt det øvrige er bedækket med den Det er dog vel saaledes, at slige Aabninger (i Isen) gives, enten i de Dale, som ligge mellem Fjældene, eller langs Stranden, som Dyrene kunne slippe igjennem, thi Dyrene kunne ikke strejfe herhen fra andre Lande, medmindre der findes Aabninger i Isen og Landet bart for dem. Folk have ofte forsøgt at gaa op paa Landet paa de Fjælde, som ere de højeste paa

forskjellige Steder, for at se sig om og for at prøve, om de fandt nogen Del af Landet, som var fri for Is og beboelig, men man har ingensteds kunnet opdage sligt.“ Denne Kongespejlets Gisning om Rensdyr, som skulde komme fra det Indre af Landet, har, som bekjendt, holdt sig i over 600 Aar lige til vore Dage. Skulde den endnu hyldes af nogen, da tør det vel ventes, at Nansens Opdagelser ville bidrage til endelig at skaffe den ud af Verden. Vel vide vi ikke, om Expeditionen har set Spor af Rensdyr, men Tilholdsteder med Føde for dem kan der næppe findes i 9—10,000 Fods Højde.

Danske Undersøgelser i Grønland 1888.

Som Fortsættelse af de i en Aarrække foretagne Regeringsexpeditioner afgik ifjor med Skruebarkskibet „Hvidbjørnen“ til Godthaab i Sydgrønland en Expedition under Ledelse af Museumsassistent *K. J. V. Steenstrup*, der var ledsaget af Dr. fil. *Kolderup-Rosenvinge*. Expeditionen berejste Kysten fra Godthaab til Julianehaab og anstillede geologisk-botaniske Undersøgelser. Expeditionen hjembragte rige Samlinger af Mineralier, Bjergarter og Planter. Hr. Steenstrup havde bl. a. den Opgave at komplettere de Samlinger, der gik til Grunde ved Kristiansborg Slots Brand, samt at vejlede Kryolitselskabet ved tekniske Undersøgelser over Forekomsten af det sjældne forekommende zirkonholdige Mineral Eudialyt, Undersøgelser, der maa anses for at have givet et tilfredsstillende Resultat.

Cand. med. & chir. *Soren Hansen* fortsatte ligeledes ifjor de af ham tidligere anstillede anthropologiske Undersøgelser.

D'Hrr. *Steenstrup* og *Kolderup-Rosenvinge* afgik fra Godthaab d. 23. Maj og rejste i Konebaad langs Kysten syd paa. I Begyndelsen var Vejret sommerligt, men Vegetationen var endnu langt tilbage. Der var imidlertid fuldt op at gjøre med de lavere Planter, især med Havalgerne, den sidste Afdeling af Grønlands Flora, som endnu venter paa Bearbejdelse, og som derfor indsamledes over alt, hvor der var Lejlighed dertil paa hele den berejste Strækning. I Begyndelsen af Juni laa Expeditionen næsten fem Dage paa en lille Ø udfor Frederikshaabs Isblink, opholdt af Storm,

Regn og Sne. En Dag lykkedes det dog at gaa over den ved Ebbetid tørkede Ler- og Sandslette ind til Isblinken og op paa denne, men det var ikke uden Gjenvordigheder, at man naaede tilbage til Teltpladsen. Ogsaa paa to andre Steder, nemlig i Arsuk-Fjord og ved Kornok (omtr. paa 61° N. Br.) havde man Lejlighed til at bestige Indlandsisen og at undersøge Vegetationen paa denne og paa Endemorænen.

I Midten af Juli kom man ind i Tunugdliarfikfjorden, som blev gjort til Gjenstand for nærmere Undersøgelse; især opholdt Expeditionen sig i længere Tid ved det i flere Henseender bekjendte Igaliko, hvor Vegetationen var overmaade interessant og rig, baade med Hensyn til Arternes Antal og til Vegetationens hele Udvikling. Her findes, som bekjendt, udstrakte Birke- og Pilekrat, og Græsserne spille en langt mere fremtrædende Rolle i Vegetationen end længere nord paa i Grønland. Det er derfor intet Under, at Kvægholdet ved Igaliko stadig forøges, saa at der i Sommer holdtes en Besætning af Hornkvæg paa 28 Stykker.

D. 22. August afrejste Dr. *Kolderup-Rosenvinge* med „Hvidbjørnen“ fra Julianehaab, og ankom efter kun 14 Dages Rejse til Kjøbenhavn. Det botaniske Udbytte af Expeditionen kan naturligvis først erkjendes, naar det indsamlede Materiale er bearbejdet, men det kan dog allerede nævnes, at der af Karplanter er fundet fem til sex for Grønland nye Arter.

Museumsassistent *Steenstrup* fortsatte sine geologiske Undersøgelser indtil Midten af September, hvorpaa

han begav sig til Ivigtut, hvorfra han tiltraadte Hjemrejsen med Kryolitselskabets Dampskib „Fox“ den 18. Oktober.

Cand. med & chir. *Soren Hansen* har godhedsfuldt meddelt os følgende om de af ham foretagne Undersøgelser:

„Med den kgl. grønlandske Handels nybyggede Skruebarkskib „Hvidbjørnen“ afrejste jeg fra Kjøbenhavn den 29de April og ankom til Godthaab den 20de Maj. Min Opgave var at fortsætte de anthropologiske Undersøgelser af Grønlands indfødte Befolkning, som jeg havde paabegyndt i 1885, og samtidig foretage almindelige naturhistoriske og othnografiske Indsamlinger. Udgangspunktet for mine Baadrejser var Kolonien Holstensborg, hvis stærkt blandede Befolkning ikke er særlig interessant, hvorimod jeg paa et Besøg ved Udstederne i Amerdloxfjorden fandt en Del Repræsentanter for den fra Kaptajn *Holms* Undersøgelser ved Angmagsalik bekjendte, indianske Type, der navnlig er stærkt udtalt hos Mændene. Herfra rejste jeg nord paa, hvor jeg navnlig ved den lille Boplads Ikerasak under Udstedet Agto i Egedesmindes Distrikt traf en usædvanlig ren eskimoisk Befolkning, som frembød en ejendommelig Kjønforskjel, idet Kvinderne gjennemgaaende havde et tydelig mongolsk Racepræg, medens Mændene havde et mere indiansk Udseende. Fra Kolonien Egedesminde, der er beboet af halvdanske Blandinger, besøgte jeg først „Hunde Ejland“, hvis dygtige Indbyggere have holdt sig forholdsvist uberørte af den europæiske Kultur, og rejste derpaa over det stærkt forarmede Udsted Ikamiut til Christianshaab. Herfra besøgte jeg først Udstedet Akugdlet og nogle Teltpladser i Sydvestbugten og derefter det store Udsted Claushavn, hvorfra jeg foretog

en Udflugt til Jakobshavns Isbræ, som jeg fandt liggende langt ud over de Steder, hvor *Holland* i 1875 og *Hammer* i 1879, 80 og 83 saa' dens yderste Rand. Jeg rejste derefter videre over Jakobshavn og Udstedet Rodebay til Ritenbenk, hvor jeg over alt forefandt en stærkt blandet Befolkning, og hvor der var Løjlighed til at studere den Udvikling af Fangstmaaden og Kajakken, som Riflens Indførelse har foranlediget. Paa disse Steder havde ondartede Hundesygdomme i Løbet af Foraaret anrettet store Ødelæggelser, og den økonomiske Tilstand var alt andet end god. Efter at være vendt tilbage til Christianshaab, gik jeg med Barkskipet „Ceres“ til Kolonien Umanak og berejste under Skibets Ophold her næsten alle de beboede Pladser i dette Distrikt, der er et af de største og mest produktive i hele Grønland. Den i anthropologisk Henseende interessanteste Befolkning fandt jeg ved Udstedet Igdlorsuit paa „Ubekjendte Ejland“, hvor Indblandingen af dansk Blod er forholdsvis ringe, og hvis isolerede Beliggenhed har holdt Kulturen paa et i Vestgrønland usædvanlig primitivt Standpunkt. Ogsaa i dette Distrikt havde Hundesygen raset med stor Voldsomhed, og ved Saitut f. Ex. var der kun otte Hunde tilbage af en Bestand paa over hundrede Stykker. Mine Baadrejser have stedse været begunstigede af udmærket godt Vejr, og jeg har al Grund til at være tilfreds med Udbyttet af mine anthropologiske Undersøgelser, ligesom ogsaa mine forskjellige Indsamlinger, navnlig af Planter, have givet gode Resultater. Paa Hjemrejsen med „Ceres“ fik jeg endnu Løjlighed til at besøge Godhavn, hvor jeg tog Afsked med Grønland og Grønlønderne den 21. Avgust, og efter en hurtig og heldig Rejse vendte jeg tilbage til Kjøbenhavn.“

En Rejse gennem det indre Island i Sommeren 1888.

Af *Th. Thoroddsen*, Adjunkt i Reykjavik.

Tværs igjennem Islands indre Højland findes der kun to Veje imellem Bygderne paa Syd- og Nordlandet. Disse Veje benyttes dog nu kun sjælden, da de ere lange og besværlige, saa at man flere Gange maa overnatte paa Fjældene; der er jo ogsaa meget ringe Trafik imellem de forskjellige Landsdele, og, siden Kystfarten med det forenede Dampskibsselskabs Skibe

er kommen i Gang, blive ogsaa Rejserne om Sommeren imellem de fjærne Landsdele meget lettere ad Søvejen end over Land. Fra Borgarfjorden fører der ogsaa vest for de store Jøkler en meget kort Vej op til det vestlige Nordland, og den benyttes meget hyppig baade Sommer og Vinter. Den østlige, lange Fjældvej tværs over Island, Sprengisandur mellem